LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL VALSTYBĖS ĮMONĖS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS PIRMOJO IR ANTROJO BLOKŲ EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2005 m. vasario 2 d. Nr. 117
Vilnius

Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 573 „Dėl valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo ir antrojo blokų galutinio sustabdymo pasekmių įveikimo krypčių patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 47-2072; 2004, Nr. 133-4792) 2.2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo ir antrojo blokų eksploatavimo nutraukimo programą (pridedama).

2. Pakeisti Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 172 „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo programos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 17-523), 1 punktą ir išdėstyti trečiąją ir ketvirtąją pastraipas taip:

„antrasis etapas – pasirengimas išmontuoti nereikalingus įrenginius (2005–2009 metai);

trečiasis etapas – nereikalingų įrenginių bei sistemų išmontavimas ir pastatų griovimas, teritorijos rekultivavimas (2010-2030 metai).“.

3. Pavesti Ūkio ministerijai:

3.1. per 3 savaites nuo nutarimo įsigaliojimo parengti ir patvirtinti Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo ir antrojo blokų eksploatavimo nutraukimo programos įgyvendinimo priemonių planą;

3.2. parengti ir iki 2009 m. lapkričio 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo programos, kuri bus įgyvendinama 20102014 metais, projektą.

MINISTRAS PIRMININKAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ŪKIO MINISTRAS VIKTOR USPASKICH

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2005 m. vasario 2 d. nutarimu Nr. 117

VALSTYBĖS ĮMONĖS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS PIRMOJO IR ANTROJO BLOKŲ EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo ir antrojo blokų eksploatavimo nutraukimo programa (toliau vadinama – ši Programa) parengta įgyvendinant valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo ir antrojo blokų galutinio sustabdymo pasekmių įveikimo krypčių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 573 (Žin., 2003, Nr. 47-2072), Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo įstatymo (Žin., 2000, Nr. 42-1189) ir Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 172 (Žin., 2001, Nr. 17-523), nuostatas ir siekiant užtikrinti saugų valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės (toliau vadinama – Ignalinos AE) veikimą galutinai sustabdžius pirmąjį bloką, tęsti Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo darbus, sušvelninti neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius Ignalinos AE regione nutraukus jos eksploatavimą.

2. Ši Programa yra Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo programos tęsinys. Ji apima pasirengimo išmontuoti įrenginius ilgalaikiam saugojimui priemones, taip pat su pasirengimu nutraukti antrojo bloko eksploatavimą susijusias priemones, kurios bus įgyvendinamos 20052009 metais.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

3. Įgyvendinant Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo programą, buvo sukurta infrastruktūra ir išplėtota teisinė bazė Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimui vykdyti, socialiniams ir ekonominiams padariniams sušvelninti Ignalinos AE regione nutraukus jos eksploatavimą:

3.1. parengti teisės aktai, reglamentuojantys branduolinę bei radiacinę saugą ir poveikį aplinkai Ignalinos AE pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo metu;

3.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 174 (Žin., 2002, Nr. 15-567) patvirtinta Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo strategija;

3.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 26 d. nutarime Nr. 1848 „Dėl valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo būdo“ (Žin., 2002, Nr. 114-5095) įtvirtinta nuostata, kad valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimą planuoja ir vykdo nedelstino išmontavimo būdu;

3.4. siekiant išsaugoti kvalifikuotą personalą, sušvelninti neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius, užtikrinti saugų ir nenutrūkstamą Ignalinos AE veikimą iki eksploatavimo pabaigos, priimtas Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymas (Žin., 2003, Nr. 48-2106) ir išleistas socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. A1-4 „Dėl teisės aktų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatyme, patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 13-396);

3.5. siekiant tobulinti Ignalinos AE valdymą, geriau pasirengti eksploatavimo nutraukimui ir elektros energijos rinkos liberalizavimui, parengti ir įgyvendinti Ignalinos AE restruktūrizavimo projektai, kuriais tiesiogiai nesusiję su elektros energijos gamyba padaliniai atskirti nuo Ignalinos AE, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 1124 „Dėl valstybės įmonių „Visagino energija“, „Visagino poligrafija“, „Visagino statybininkai“, „Visagino

energetikos remontas“ ir Visagino transporto centro steigimo“ (Žin., 2002, Nr. 72-3072; 2004, Nr. 186-6919) įsteigtos valstybės įmonės „Visagino energija“, „Visagino poligrafija“, „Visagino statybininkai“, „Visagino energetikos remontas“ ir Visagino transporto centras;

3.6. Ignalinos AE įsteigta Eksploatacijos nutraukimo tarnyba ir užtikrinama jos veikla. Eksploatacijos nutraukimo tarnyba buvo sustiprinta pasitelkus užsienio specialistus ir įsteigus projektų valdymo grupę;

3.7. ūkio ministro 2001 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 171 „Valstybės įmonės Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros steigimo aktas“ (Žin., 2002, Nr. 35-1331) įsteigta valstybės įmonė Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra, sustiprinta Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ir Radiacinės saugos centras – įsteigti nauji padaliniai, jie aprūpinti specialistais ir būtina įranga;

3.8. atsižvelgiant į kompleksinį ir regioninį Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo padarinių pobūdį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 287 „Dėl Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regiono sudarymo“ (Žin., 2002, Nr. 22-826) buvo sudarytas Lietuvos Respublikos Ignalinos AE regionas iš Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino miesto savivaldybių. Įsteigta Ignalinos AE regiono plėtros taryba ir jos sprendimų įgyvendinimą organizuojanti viešoji įstaiga Ignalinos AE regiono plėtros agentūra, kurios pagrindinis veiklos tikslas – sušvelninti neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius Ignalinos AE regione nutraukus jos eksploatavimą ir sudaryti sąlygas, palankias subalansuotai socialinei ir ekonominei šio regiono plėtrai;

3.9. įsteigti viešoji įstaiga Ignalinos AE regiono verslo inkubatorius, Ignalinos darbo biržos Visagino informacijos ir konsultacijų centras ir viešoji įstaiga Visagino socialinės ir psichologinės pagalbos tarnyba.

4. Ignalinos AE parengė Bendruosiuose reikalavimuose Ignalinos AE eksploatacijos nutraukimui VD-EN-01-99, patvirtintuose Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 1999 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 22 (Žin., 1999, Nr. 85-2558), ir Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092) nurodytus dokumentus, nustatančius detalius veiksmus sustabdžius pirmojo bloko reaktorių:

4.1. Ignalinos AE galutinį eksploatavimo nutraukimo planą, kuriame aprašomi galutinio sustabdymo veiksmai, eksploatavimo nutraukimas, strategija, eksploatavimo nutraukimo išlaidų įvertinimas ir finansavimo šaltiniai;

4.2. pirmojo bloko galutinio sustabdymo ir kuro iškrovimo fazės eksploatavimo nutraukimo projektą;

4.3. Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo poveikio aplinkai vertinimo programą, apimančią jonizuojančiosios spinduliuotės bei kitokį poveikį žmonėms ir aplinkai;

4.4. Ignalinos AE pirmojo bloko eksploatavimo nutraukimo projekto kuro iškrovimo fazei poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą.

5. Vykdomi radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir kiti parengiamieji darbai:

5.1. rengiami konkursai radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektams įgyvendinti;

5.2. įgyvendinant Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo strategijos nuostatas, parengta ir vykdoma Panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų laidojimo galimybių įvertinimo programa;

5.3. identifikuotos vietos, galinčios tikti trumpaamžių mažo ir vidutinio aktyvumo radioaktyviųjų atliekų kapinynui.

6. Statomos naujos katilinės, aprūpinsiančios šiluma ir garu Ignalinos AE ir Visagino miestą, modernizuojamas techninių dokumentų archyvas.

7. Siekiant sušvelninti neigiamą socialinių ir ekonominių padarinių poveikį Ignalinos AE regiono gyventojams, nutraukus pirmojo bloko eksploatavimą, buvo parengti ir 2004 metais Ignalinos AE regiono plėtros tarybos patvirtinti šie dokumentai: Ignalinos AE regiono plėtros planas, Ignalinos AE regiono smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programa, Ignalinos AE regiono

darbo su jaunimu programa ir priemonių planas, Ignalinos AE regiono vietinių iniciatyvų rėmimo programa.

III. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

8. Tobulinant teisinę bazę ir siekiant užtikrinti Ignalinos AE saugą nutraukus pirmojo bloko eksploatavimą, reikia:

8.1. rengti, keisti ir papildyti teisės aktus, susijusius su Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimu;

8.2. užtikrinti Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo ir pirmojo bloko priežiūros tarnybų darbą;

8.3. teisės aktų nustatyta tvarka branduolinės ir radiacinės saugos požiūriu įvertinti tiek pasirengimo nutraukti eksploatavimą, tiek eksploatavimo nutraukimo projektus ir juos licencijuoti.

9. Tęsiant pasirengimą nutraukti Ignalinos AE eksploatavimą, būtina:

9.1. ugdyti Ignalinos AE, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir Radiacinės saugos centro personalo kompetenciją Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo srityje;

9.2. rengti techninius Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo dokumentus ir diegti šių dokumentų valdymo sistemą;

9.3. pasirengti išmontuoti pirmojo bloko įrenginius;

9.4. įdiegti šiuolaikines panaudoto branduolinio kuro tvarkymo ir saugojimo technologijas, analizuoti galimybes jį palaidoti;

9.5. plėtoti šiuolaikinėmis technologijomis pagrįstą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūrą;

9.6. modernizuoti Ignalinos AE ir Visagino miesto vietinį energetikos ūkį;

9.7. užbaigti Ignalinos AE teritorijos rekultivavimą, Ignalinos AE pastatų, inžinerinių komunikacijų inventorizavimą ir teisinį registravimą;

9.8. stebėti, įvertinti ir prognozuoti Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo poveikį Ignalinos AE regiono gyventojams ir aplinkai.

10. Siekiant sušvelninti neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius Ignalinos AE regione nutraukus jos eksploatavimą, reikia:

10.1. skatinti Ignalinos AE regiono plėtros plano projektų, numatomų finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitų šaltinių, įgyvendinimą;

10.2. užtikrinti viešųjų įstaigų Ignalinos AE regiono plėtros agentūros ir Visagino socialinės ir psichologinės tarnybos veiklą;

10.3. skatinti Ignalinos AE regiono smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą;

10.4. sudaryti sąlygas atleidžiamiems Ignalinos AE darbuotojams integruotis į darbo rinką ir švelninti atleidimo iš darbo padarinius – teikti jiems specialias užimtumo ir socialines garantijas;

10.5. skatinti aukštos kvalifikacijos Ignalinos AE darbuotojus, kad būtų užtikrintas saugus elektrinės veikimas.

11. Elektros energijos tiekimo patikimumui didinti, galutinai sustabdžius Ignalinos AE reaktorius, reikia pagal aplinkosaugos reikalavimus:

11.1. modernizuoti esamą akcinės bendrovės Lietuvos elektrinės įrangą;

11.2. įrengti akcinėje bendrovėje Lietuvos elektrinėje degimo produktų valymo įrenginius;

11.3. pasirengti nutiesti transeuropinius elektros ir dujų tinklus;

11.4. pastatyti požeminę dujų saugyklą Lietuvoje.

12. Siekdama šiame skyriuje nurodytų tikslų ir vykdydama uždavinius jiems realizuoti, Ūkio ministerija parengia šios Programos įgyvendinimo priemonių planą, tvirtinamą ūkio ministro įsakymu. Priemonių plane nustatomi atsakingi vykdytojai, priemonių vykdymo terminai, numatomas lėšų poreikis ir galimi finansavimo šaltiniai. Priemonių planas kasmet tikslinamas atsižvelgiant į atsakingų vykdytojų pastabas, naujų iniciatyvų poreikius ir potencialius finansavimo šaltinius.

IV. NUMATOMI REZULTATAI

13. Numatomi šios Programos įgyvendinimo rezultatai:

13.1. pakeisti ar papildyti ir parengti nauji teisės aktai;

13.2. sėkmingai vykdomi Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo projektai, gautos licencijos, kvalifikuotai parengti reikiami techniniai dokumentai, užtikrinamas Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo ir pirmojo bloko priežiūros tarnybų darbas;

13.3. plėtojama panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūra;

13.4. vykdoma Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo poveikio regiono gyventojams ir aplinkai stebėsena;

13.5. įgyvendinamos Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos AE darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo nuostatos;

13.6. Ignalinos AE regione užtikrinama aktyvi smulkaus ir vidutinio verslo, paties regiono plėtra;

13.7. viešosios įstaigos Ignalinos AE regiono plėtros agentūra ir Visagino socialinė ir psichologinė tarnyba sėkmingai vykdo savo veiklą;

13.8. modernizuotas Ignalinos AE ir Visagino miesto vietinis energetikos ūkis;

13.9. modernizuota akcinė bendrovė Lietuvos elektrinė;

13.10. pasirengta transeuropinių elektros ir dujų tinklų tiesimui, požeminės dujų saugyklos statybai.

V. PROGRAMOS FINANSAVIMAS, ĮGYVENDINIMAS IR KONTROLĖ

14. Ši Programa bus finansuojama iš Europos Sąjungos paramos lėšų Ignalinos AE eksploatavimui nutraukti, Tarptautinio Ignalinos eksploatavimo nutraukimo rėmimo fondo, Valstybės įmonės Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo fondo, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamų Ignalinos AE regiono savivaldybėms specialiųjų tikslinių dotacijų, atitinkamoms ministerijoms, kitoms valstybės institucijoms, atsakingoms už šios Programos vykdymą, patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų šaltinių.

15. Ignalinos AE regiono socialinės ir ekonominės priemonės daugiausia bus finansuojamos Europos regioninės plėtros fondo lėšomis. Šiai Programai skirtomis lėšomis bus finansuojamos priemonės neigiamiems socialiniams ir ekonominiams padariniams Ignalinos AE regione nutraukus jos eksploatavimą sušvelninti; bus skatinama tam panaudoti ir kitų fondų lėšas.

16. Už šios Programos įgyvendinimą atsakinga Ūkio ministerija kontroliuoja jos įgyvendinimą, teikia informaciją Komisijai Nacionalinės energetikos strategijos nuostatų, susijusių su Ignalinos atomine elektrine, įgyvendinimui koordinuoti, sudarytai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 1136 (Žin., 2003, Nr. 87-3929), ir ne rečiau kaip kartą per metus apie jos įgyvendinimą informuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybę. Už konkrečių šios Programos įgyvendinimo priemonių vykdymą atsakingi tų priemonių vykdytojai.

_____